

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU
ÚDAJOV

Stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskej štatistike o vnímaní bezpečnosti v súvislosti s trestnou činnosťou

(2011/C 343/01)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 16,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej články 7 a 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov ⁽¹⁾,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov ⁽²⁾, a najmä na jeho článok 28 ods. 2,

so zreteľom na žiadosť o stanovisko v súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia (ES) č. 45/2001,

PRIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

I.1. Konzultácia s EDPS

1. Dňa 8. júna 2011 prijala Komisia návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskej štatistike o vnímaní bezpečnosti v súvislosti s trestnou činnosťou ⁽³⁾ (ďalej len „návrh“). V ten istý deň bol návrh poslaný európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov na konzultáciu.
2. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta skutočnosť, že bol požiadaný o konzultáciu v súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia (ES) č. 45/2001 a že v preambule návrhu sa na toto stanovisko odkazuje.
3. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov takisto víta skutočnosť, že už mohol poskytnúť neformálne pripomienky k návrhu nariadenia.

I.2. Ciele a rozsah pôsobnosti nariadenia

4. Cieľom návrhu je zaviesť v Európskej únii nový prieskum ⁽⁴⁾ týkajúci sa bezpečnosti v súvislosti s trestnou činnosťou. Vytvorí spoločný rámec na tvorbu porovnateľnej európskej štatistiky prostredníctvom zberu, zostavovania, spracovania a zasielania zosúladených európskych údajov.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2011) 335 v konečnom znení.

⁽⁴⁾ Návrh takisto povoľuje členským štátom splniť požiadavky zmenou súčasných národných prieskumov.

5. Kategórie údajov, ktoré sa spracujú, sú podrobne uvedené v prílohe I k návrhu a obsahujú podrobné otázky týkajúce sa sociálno-demografických údajov o respondentoch, prípadných incidentov sexuálneho a fyzického násillia, ktorým čelili, ich pocitu bezpečia a prístupu k presadzovaniu práva a bezpečnostným opatreniam.
6. Návrh upravuje zasielanie dôverných údajov z členských štátov Komisii (Eurostat), ako aj šírenie údajov a prístup k dôverným údajom na vedecké účely. Prostredníctvom vykonávacích predpisov sa prijímajú praktické opatrenia týkajúce sa systému kódovania údajov a výmeny mikroúdajov.

I.3. Cieľ stanoviska EDPS

7. V tomto stanovisku sa analyzujú prvky návrhu, ktoré súvisia so spracovaním osobných údajov. Stanovisko sa zakladá na dvoch predchádzajúcich stanoviskách EDPS v tejto oblasti, týkajúcich sa nariadenia (ES) č. 223/2009, ktoré poskytuje referenčný rámec pre tvorbu európskej štatistiky ⁽¹⁾, a nariadenia (ES) č. 1338/2008 o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ⁽²⁾.
8. V stanovisku sa odkazuje takisto na nariadenie (ES) č. 831/2002 o prístupe k dôverným údajom na výskumné účely ⁽³⁾, ktoré je v súčasnosti predmetom revízie. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov by v tejto súvislosti privítal žiadosť o konzultáciu. Odkazy na nariadenie (ES) č. 831/2002 sa v tomto stanovisku uvádzajú bez toho, aby boli dotknuté prípadné odporúčania EDPS v tejto súvislosti.

II. ANALÝZA NÁVRHU

II.1. Úvodné poznámky

9. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov si uvedomuje význam rozvoja, tvorby a šírenia štatistických údajov, ako už uviedol v prechádzajúcich prípadoch ⁽⁴⁾. Vyjadruje však znepokojenie nad rizikom možnej identifikácie dotknutých osôb a nad skutočnosťou, že sa spracúvajú citlivé údaje, ako napríklad údaje týkajúce sa zdravia, sexuálneho života a trestných činov.
10. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta odkazy na ochranu práv a slobôd jednotlivcov v súvislosti so spracovaním osobných údajov, ktoré sú uvedené v odôvodneniach 6 a 7 návrhu, vyjadruje však poľutovanie nad skutočnosťou, že sprievodné hodnotenie vplyvu sa nezaoberá prípadným vplyvom návrhu na ochranu súkromia a údajov.
11. Toto stanovisko sa zaoberá možnosťou identifikácie dotknutých osôb v súvislosti so štatistickými údajmi v návrhu (časť II.2.) a uplatniteľnosťou rámca pre ochranu údajov (časť II.3.). V časti II.4. sa analyzujú citlivé údaje. V časti II.5. sa stanovisko zameriava na zabezpečenie ochrany a anonymizácie a nakoniec sa v časti II.6. zaoberá informáciami, ktoré sa majú poskytnúť dotknutým osobám.

II.2. Možnosť identifikácie dotknutých osôb

12. Osobné údaje sú vymedzené v článku 2 písm. a) smernice 95/46/ES a článku 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 45/2001 ako akákoľvek informácia, ktorá sa týka identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby („dotknutá osoba“). Táto identifikácia môže byť priama, napr. prostredníctvom mena, alebo nepriama, napr. prostredníctvom identifikačného čísla alebo iných faktorov. Preto, pokiaľ existuje možnosť identifikácie fyzických osôb, príslušné údaje sa považujú za osobné údaje a uplatňujú sa právne predpisy o ochrane údajov.

⁽¹⁾ Pozri stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskej štatistike, Ú. v. EÚ C 308, 3.12.2008, s. 1 (k dispozícii na http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2008/08-05-20_Statistics_SK.pdf) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike (Ú. v. EÚ L 87, 31.3.2009, s. 164).

⁽²⁾ Pozri stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Ú. v. EÚ C 295, 7.12.2007, s. 1. (k dispozícii na http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2007/07-09-05_Statistics_health_data_SK.pdf) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1338/2008 zo 16. decembra 2008 o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (Ú. v. EÚ L 354, 31.12.2008, s. 70).

⁽³⁾ Nariadenie (ES) č. 831/2002 zo 17. mája 2002, ktorým sa vykonáva nariadenie (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva so zreteľom na prístup k dôverným údajom na výskumné účely (Ú. v. ES L 133, 18.5.2002, s. 7).

⁽⁴⁾ Vyššie uvedené stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov.

13. V súvislosti so štatistickými údajmi sa možnosť identifikácie dotknutých osôb týka väčšinou mikroúdajov⁽¹⁾, ktoré obsahujú informácie o jednotlivých štatistických jednotkách. Hoci výskumní pracovníci, tvorcovia politík a ostatní používatelia môžu žiadať o prístup k čo najväčšiemu počtu čo najpodrobnejších mikroúdajov s cieľom zvýšiť kvalitu a pružnosť svojho výskumu, pre respondentov je nevyhnutná záruka, že ich osobné údaje budú chránené, najmä ak sa v prieskumoch používajú citlivé otázky, ako napríklad otázka, ktorá je predmetom uvedeného návrhu. Ochrana osobných údajov takisto vyvolala obavy v súvislosti s revíziou nariadenia (ES) č. 831/2002⁽²⁾.
14. Pokiaľ ide o možnosť identifikácie dotknutých osôb, v právnych predpisoch EÚ týkajúcich sa štatistických údajov sú dôležité dva rôzne pojmy: „dôverné údaje“ a „anonymné údaje“. Podľa nariadenia (ES) č. 223/2009 sa za „dôverné údaje“ považujú údaje, ktoré umožňujú „priamo alebo nepriamo identifikovať“ štatistické jednotky (ktorými môžu byť fyzické osoby, domácnosti, hospodárske subjekty alebo iné podniky)⁽³⁾, a preto podliehajú štatistickej dôvernosti⁽⁴⁾. V nariadení (ES) č. 831/2002 sa však vymedzujú dôverné údaje ako údaje, „ktoré umožňujú len nepriame určenie“. Keďže štatistické jednotky v návrhu odkazujú na fyzické osoby (ako aj domácnosti)⁽⁵⁾, v tomto prípade dôverné údaje obsahujú osobné údaje, a preto sa budú uplatňovať právne predpisy o ochrane údajov bez ohľadu na to, či údaje umožňujú priamu alebo nepriamu identifikáciu.
15. Vymedzenie pojmu anonymné údaje sa v týchto dvoch nariadeniach takisto mierne líši. Kým v nariadení (ES) č. 831/2002 sa anonymizované mikroúdaje vymedzujú ako jednotlivé štatistické záznamy, ktoré sa modifikovali, aby sa „minimalizovalo“ riziko určenia⁽⁶⁾, podľa článku 19 nariadenia (ES) č. 223/2009 sú anonymizované záznamy údaje, „ktoré boli pripravené tak, že nemožno identifikovať štatistickú jednotku či už priamo, alebo nepriamo, ak sa zohľadnia všetky príslušné prostriedky, ktoré môže primerane použiť tretia strana“⁽⁷⁾. Táto definícia je porovnateľná s definíciou uvedenou v odôvodnení 26 smernice 95/46/ES a odôvodnení 8 nariadenia (ES) č. 45/2001, podľa ktorých sú osobné údaje „poskytnuté anonymne“, ak sa predmet údajov už nebude dať identifikovať, pričom by sa mali vziať do úvahy „všetky prostriedky, u ktorých je primeraná pravdepodobnosť, že ich využije kontrolór alebo ľubovoľná iná osoba na identifikáciu príslušnej osoby“⁽⁸⁾.

(1) Vymedzené v návrhu ako „individuálne štatistické záznamy“ a v databáze pojmov a definícií Eurostatu ako „nesúhrnné pozorovania alebo merania vlastností jednotlivých jednotiek. Súbor mikroúdajov je výsledkom prieskumu alebo iného zhromažďovania údajov po editovaní úrovne jednotky a prisúdení a prípadom priradení k ostatným údajom na úrovni jednotky. Údaje na úrovni jednotky usporadúva tak, že je možné identifikovať vzťahy medzi jednotlivými jednotkami a ich vlastnosťami a umožniť tak všetky formy zhromaždenia“. (Databáza pojmov a definícií Eurostatu, k dispozícii na http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=DSP_GLOSSARY_NOM_DTL_VIEW&StrNom=CODED2&StrLanguageCode=EN&IntKey=22564850&RdoSearch=BEGIN&TxtSearch=microdata&CboTheme=&IntCurrentPage=1, stránka naposledy sprístupnená 17.8.2011).

(2) Hlavné obavy členských štátov v súvislosti s revíziou nariadenia (ES) č. 831/2002 sa týkajú „zabezpečenia ochrany údajov, úrovni vplyvu dôvernosti, otázky vlastníctva kontroly údajov a prístupu k údajom“ [súhrnná správa Eurostatu z 8. zasadnutia Výboru pre Európsky štatistický systém a 66. konferencie EEA, ktorá sa konala 10.2.2011, k dispozícii na [http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/comitologie/info/2011/CMTD\(2011\)0018/COM-AC_DI\(2011\)S013045-01_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/comitologie/info/2011/CMTD(2011)0018/COM-AC_DI(2011)S013045-01_EN.pdf) naposledy sprístupnená 17.8.2011].

(3) Pozri článok 3 ods. 7 nariadenia (ES) č. 223/2009.

(4) Upravené článkom 2 ods. 1 písm. e) a kapitolou V nariadenia (ES) č. 223/2009 a nariadením (ES) č. 831/2002.

(5) Pozri článok 1 návrhu.

(6) Článok 2 nariadenia (ES) č. 831/2002.

(7) Článok 19 nariadenia (ES) č. 223/2009.

(8) Podľa pracovnej skupiny zriadenej na základe článku 29 by sa v kritériu „všetky prostriedky, u ktorých je primeraná pravdepodobnosť, že ich využije kontrolór, alebo ľubovoľná iná osoba na identifikáciu príslušnej osoby“ mali zohľadniť všetky príslušné faktory, napr. „náklady na vykonanie identifikácie, (...) zamýšľaný účel, štruktúra spracovania, výhody očakávané kontrolórom, záujmy jednotlivcov, ako aj riziko organizačných disfunkcií (napr. porušenia povinnosti zachovávať dôvernosť informácií) a technické nedostatky“. Vybrané postupy anonymizácie by sa mali takisto prispôbiť technickému vývoju, ktorý by v budúcnosti mohol umožniť identifikáciu dotknutej osoby. [Pracovná skupina pre ochranu údajov zriadená podľa článku 29, Stanovisko 4/2007 k pojmu osobné údaje, 20. jún 2007, (WP 136), s. 15, k dispozícii na stránke http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_en.pdf, naposledy sprístupnená 17.8.2011].

16. Preto po anonymizácii mikroúdajov v zmysle článku 19 nariadenia (ES) č. 223/2009, ktorý sa bude uplatňovať na súčasný návrh iba v prípade verejného použitia mikroúdajov, sa údaje v uvedenom prípade už nepovažujú za osobné údaje a nebudú sa uplatňovať ustanovenia smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001.
17. Údaje, ktoré sa však v súvislosti s nariadením (ES) č. 831/2002 považujú za anonymizované, sa nesmú anonymizovať podľa smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001, keďže je možné, že bude pretrvávajúť riziko identifikácie, a preto budú podliehať právnym predpisom o ochrane údajov. Uvedené vymedzenie anonymizácie sa bude uplatňovať v súčasnom návrhu na uverejnené súbory mikroúdajov v prípade, že príslušný prieskum sa potom zahrnie do článku 6 nariadenia (ES) č. 831/2002.

II.3. Uplatniteľnosť smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001

II.3.1. Zber údajov

18. Cieľom návrhu je stanoviť spoločný rámec na „tvorbu európskej štatistiky o vnímaní bezpečnosti v súvislosti s trestnou činnosťou, a to prostredníctvom zberu, zostavovania, spracovania a zasielania zosúladených európskych údajov o trestnej činnosti a bezpečnosti vychádzajúcich z prieskumu domácností/osôb uskutočneného členskými štátmi“⁽¹⁾.
19. Členské štáty zbierajú údaje a zasielajú ich Eurostatu, ktorý ich šíri a sprístupňuje výskumným pracovníkom. Hoci návrh neupravuje spôsob vykonávania zberu členskými štátmi, vymedzuje sa v ňom, ktoré údaje sa majú zaslať Eurostatu. Preto otázky, na ktoré respondenti v prieskume odpovedajú, budú určené kategóriami údajov, ktoré sú členské štáty povinné zaslať Eurostatu a ktoré sú uvedené v prílohe I k návrhu.
20. Podľa odseku 6 prílohy I je nevyhnutné uviesť „totožnosť respondenta“. Podobne, pokiaľ ide o fyzické násilie spôsobené partnerom alebo inou osobou ako partnerom, jednou z otázok prieskumu je „kto to urobil“ (príloha I ods. 7 prvý bod). V prípade, že v odpovedi na uvedené otázky sa uvedie meno, údaje sa týkajú *priamo* identifikovateľných osôb.
21. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov si uvedomuje, že cieľom týchto otázok nie je získať mená respondentov a agresorov, ale pravdepodobne prideliť respondentovi kód alebo zistiť osobitné vlastnosti údajného agresora, ako napríklad existenciu a úroveň rodinných vzťahov. Okrem toho EDPS víta skutočnosť, že priame identifikátory sa nezasielajú Eurostatu, ako sa uvádza v článku 7 ods. 1 návrhu, predtým sa musia odstrániť. EDPS však odporúča, aby sa upravil opis premenných uvedených v odseku 6 a 7 prvý bod prílohy I s cieľom spresniť, ktoré osobitné informácie sú nevyhnutné, a zabrániť zbytočnému zberu týchto priamych identifikátorov členskými štátmi.
22. Aj bez priamych identifikátorov bude pravdepodobne na základe zhromaždených údajov možná nepriama identifikácia „pomocou overenia identifikačného čísla“ alebo na základe dôkladne získaného počtu oblastí údajov požadovaných v prieskume, prostredníctvom „jedného alebo viacerých faktorov špecifických pre jeho fyzickú, fyziologickú, duševnú, hospodársku, kultúrnu alebo sociálnu identitu“⁽²⁾. Preto spracovanie údajov členskými štátmi podľa smernice 95/46/ES, ktorou sa vykonávajú vnútroštátne právne predpisy.
23. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov by v tejto súvislosti rád zdôraznil jav jedinečných alebo zriedkavých kombinácií, keď kombinácia rôznych častí informácií umožní odlišiť dotknutú osobu od ostatných a identifikovať ju, ako uvádza pracovná skupina zriadená podľa článku 29⁽³⁾.

⁽¹⁾ Pozri článok 1 návrhu.

⁽²⁾ Článok 2 písm. a) smernice 95/46/ES a článok 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 45/2001.

⁽³⁾ „Kombinácia určitých podrobností určitej kategórie (veková kategória, regionálny pôvod atď.) môže byť za určitých okolností smerodajná, najmä ak má osoba prístup k určitému druhu doplňujúcich informácií. Tento jav intenzívne skúmali štatistickí pracovníci, ktorí sa vždy usilujú zabrániť porušeniu dôvernosti údajov.“ [Pracovná skupina pre ochranu údajov zriadená podľa článku 29, Stanovisko 4/2007 k pojmu osobné údaje, 20. jún 2007, (WP 136), s. 13, k dispozícii na stránke http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_sk.pdf].

II.3.2. Zasielanie, prístup a šírenie

24. Prípadná identifikácia bude naďalej možná v momente zaslania údajov Eurostatu a v prípade prístupu výskumných pracovníkov k týmto údajom, keďže v článku 7 ods. 1 návrhu ⁽¹⁾ sa nevyžaduje odstránenie nepriamych identifikátorov, ktoré sa uvádzajú vyššie v texte. Okrem toho sa v článku 7 ods. 1 a článku 7 ods. 2 výslovne stanovuje členským štátom povinnosť zasielať dôverné mikroúdaje Eurostatu. Podobne podľa článku 9 ods. 2 návrhu ⁽²⁾ môže Eurostat poskytnúť prístup k dôverným údajom na vedecké účely.
25. Ako sa uvádza vyššie v texte, dôverné údaje sú údaje, ktoré umožňujú aspoň nepriamu identifikáciu štatistických jednotiek, ktoré v tomto prípade zahŕňajú fyzické osoby. Preto sa spracovanie údajov Eurostatom a ich sprístupnenie výskumným pracovníkom bude považovať za spracovanie osobných údajov, na ktoré sa uplatňujú ustanovenia nariadenia (ES) č. 45/2001.
26. Pokiaľ ide o šírenie, v článku 9 ods. 1 sa stanovuje, že Eurostat „rozšíri štatistiku o vnímaní bezpečnosti v súvislosti s trestnou činnosťou najneskôr do 31. decembra 2014“, nešpecifikujú sa však spôsoby tohto šírenia. Ak sa prieskum, ktorý tento návrh stanoví, potom začlení do článku 6 nariadenia (ES) č. 831/2002, riziko identifikácie bude pred uverejnením mikroúdajov iba „minimalizované“. V uvedenom prípade sa bude uplatňovať nariadenie (ES) č. 45/2001, pokiaľ bude pretrvávajúť možnosť identifikácie dotknutých osôb.
27. V prípade verejného šírenia mikroúdajov sa bude uplatňovať článok 19 nariadenia (ES) č. 223/2009, v ktorom sa stanovuje požiadavka anonymizácie v zmysle smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001 pred rozšírením jednotlivých štatistických jednotiek vo forme verejného súboru. V tomto zmysle anonymizované mikroúdaje sa už nebudú považovať za osobné údaje, a preto sa už nebude uplatňovať nariadenie (ES) č. 45/2001.

II.4. Spracovanie citlivých údajov

28. Je dôležité zdôrazniť, že uvedené osobné údaje patria do osobitnej kategórie údajov podliehajúcich prísnejším pravidlám smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001. Článok 8 ods. 1 smernice 95/46/ES a článok 10 ods. 1 nariadenia (ES) č. 45/2001 výslovne zakazujú spracovanie, okrem spracovania za prísnych podmienok, údajov „odhaľujúcich rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženské alebo filozofické presvedčenie, členstvo v odboroch a údajov týkajúcich sa zdravia alebo sexuálneho života“ a obmedzujú spracovanie osobných údajov týkajúcich sa trestných činov, registra trestov alebo bezpečnostných opatrení ⁽³⁾.
29. Členské štáty sú povinné Eurostatu predložiť okrem iných kategórií údaje o súčasných a minulých vzťahoch; o fyzickom a sexuálnom násilí spôsobenom partnerom alebo inou osobou ako partnerom; zdravotnom ošetrovaní; vystavení problémom s drogami; trestných činoch a štátnom pôvode respondentov a ich partnerov. Tieto kategórie obsahujú údaje týkajúce sa zdravia, sexuálneho života a trestných činov a môžu odhaliť etnický pôvod. Ďalej uvádzame niekoľko príkladov.
- Údaje týkajúce sa zdravia: „či bol respondent zranený; či bolo zranenie lekársky ošetrované v odseku 2 bod 2 a 4 a odseku 7 bod 1“; „či bol respondent vystavený problémom s drogami“ v bode 3; „či respondenta niekto (...) udrel päšťou (...), kopal ho, vláčil ho alebo zbil; (...) škrtil alebo páčil, ohrozoval strelnou zbraňou, nožom alebo inou zbraňou“ v odseku 7 bod 1; a „či súčasný alebo predchádzajúci partner respondenta udrel alebo do neho hodil niečo (...)“ v odseku 7 bod 3.
 - Údaje týkajúce sa sexuálneho života: „predchádzajúce vzťahy; faktický rodinný stav“ (dodatočne k otázke „rodinný stav“) v odseku 5; „či sa niekto(...) pokúšal respondenta prinútiť k nedobrovoľnému sexuálnemu styku (...) alebo sa voči respondentovi dopustil iného sexuálne

⁽¹⁾ A nariadenia (ES) č. 223/2009 (uvedeného vyššie v texte), na ktoré sa v tomto článku odkazuje.

⁽²⁾ A nariadenia (ES) č. 831/2002 (uvedeného vyššie v texte), na ktoré sa v tomto článku odkazuje.

⁽³⁾ Článok 8 ods. 5 smernice 95/46/EC a článok 10 ods. 5 nariadenia (ES) č. 45/2001.

motivovaného konania, ktoré si respondent neželal“ v odseku 7 bod 2; a „či respondent podstúpil neželané sexuálne praktiky, pretože sa obával prípadnej reakcie súčasného či bývalého partnera (...)“ v odseku 7 bod 4.

- Údaje, ktoré by mohli za určitých podmienok odhaliť rasový alebo etnický pôvod: krajina narodenia matky; krajina narodenia otca (dodatočne k otázke krajina narodenia) v odseku 5; a jazyk použitý pri osobnom rozhovore v odseku 6.
 - Údaje týkajúce sa predpokladaných trestných činov alebo rozsudkov v súvislosti s trestnými činmi: „skúsenosti s trestnou činnosťou podľa typu trestnej činnosti; trestná činnosť týkajúca sa domácnosti; nekonvenčná trestná činnosť“, ako aj rozsiahly zoznam údajov o trestnej činnosti (odseky 1 a 2).
30. Článok 8 ods. 2 až 4 smernice 95/46/ES a článok 10 ods. 2 až 4 nariadenia (ES) č. 45/2001 obsahujú výnimky zo zákazu spracovania týchto kategórií údajov. V uvedenom prípade by sa mohol uplatňovať článok 8 ods. 4 smernice 95/46/ES a článok 10 ods. 4 nariadenia (ES) č. 45/2001, ktoré umožňujú spracovanie uvedených údajov „z dôvodov závažného verejného záujmu“. Tieto výnimky však podliehajú ustanoveniu „primeraných bezpečnostných opatrení“ a musia byť „stanovené zákonom“⁽¹⁾.
31. Pokiaľ ide o túto poslednú podmienku, EDPS sa domnieva, že nariadenie, ktoré bude prijaté riadnym legislatívnym postupom v súlade s článkom 338 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, poskytne primeraný právny základ pre spracovanie.
32. Príslušný „závažný verejný záujem“ odôvodňujúci zber, zasielanie a šírenie takých podrobných a citlivých údajov nie je v návrhu dostatočne uvedený. Podľa článku 1 tohto návrhu je cieľom návrhu stanoviť „rámec na rozvoj, tvorbu a šírenie porovnateľnej európskej štatistiky o vnímaní bezpečnosti v súvislosti s trestnou činnosťou“. Aj keď sa v dôvodovej správe a preambule uvádzajú vysvetlenia týkajúce sa príslušného politického kontextu, neuvádzajú sa v nich výslovne osobitné dôvody ani politické ciele štatistiky. Tieto sa čiastočne uvádzajú v legislatívnom finančnom výkaze, ktorý je pripojený k návrhu⁽²⁾.
33. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov preto odporúča, aby sa v preambule návrhu jasne uviedol závažný verejný záujem odôvodňujúci spracovanie, tak ako sa uvádza v iných nariadeniach, ktoré vyžadujú spracovanie údajov o zdravotnom stave⁽³⁾ a ktorými sa vytvára európska štatistika⁽⁴⁾. To je takisto dôležité pre posúdenie nevyhnutnosti spracovania uvedených podrobných kategórií citlivých údajov, pretože môžu byť nadmerné a nie je možné považovať ich za príslušné, ak nie je jasne špecifikovaný účel.

⁽¹⁾ Článok 8 ods. 4 smernice 95/46/EC a článok 10 ods. 4 nariadenia (ES) č. 45/2001.

⁽²⁾ V odseku 1.4.3. legislatívneho finančného výkazu sa uvádza, že jedným z očakávaných výsledkov návrhu je „štatistika, ktorá pomôže pri tvorbe politík zameraných na presadzovanie bezpečnosti a prevenciu trestnej činnosti“ (s. 23 návrhu) a podľa odseku 1.5.2. „prínos zapojenia EÚ“ „porovnateľnosť výsledkov o vnímaní bezpečnosti v súvislosti s trestnou činnosťou na úrovni EÚ prispeje k tvorbe politiky vychádzajúcej z overených poznatkov“.

⁽³⁾ V odôvodnení 23 nariadenia (EÚ) č. 1235/2010 o dohľade nad liekmi sa uvádza: „Ochrana verejného zdravia predstavuje významný verejný záujem a spracovanie osobných údajov môže byť preto opodstatnené, ak sa spracávajú identifikovateľné údaje o zdravotnom stave len v prípade potreby a len pokiaľ zúčastnené strany posudzujú nutnosť spracovania takýchto údajov v každom štádiu procesu dohľadu nad liekmi.“ [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1235/2010 z 15. decembra 2010, ktorým sa mení a dopĺňa, pokiaľ ide o dohľad nad liekmi na humánne použitie, nariadenie (ES) č. 726/2004, ktorým sa stanovujú postupy Spoločenstva pri povoľovaní liekov na humánne použitie a na veterinárne použitie a pri vykonávaní dozoru nad týmito liekmi a ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre lieky, a nariadenie (ES) č. 1394/2007 o liekoch na inovatívnu liečbu, (Ú. v. EÚ L 348, 31.12.2010, s. 1)].

⁽⁴⁾ V odôvodnení 12 nariadenia (ES) č. 1338/2008 (op.cit.) sa uvádza, že „štatistické požiadavky, ktoré vyplývajú z činnosti Spoločenstva v oblasti verejného zdravia, národných stratégií pre rozvoj vysoko kvalitnej, dostupnej a trvalo udržateľnej zdravotnej starostlivosti a stratégie Spoločenstva v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ako aj požiadavky vznikajúce v súvislosti so štrukturálnymi ukazovateľmi, ukazovateľmi trvalo udržateľného rozvoja a ECHI a s inými súbormi ukazovateľov, ktoré je potrebné rozvíjať na monitorovanie politických činností a stratégií Spoločenstva a vnútroštátnych politických činností a stratégií v oblastiach verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, predstavujú významný verejný záujem“.

II.5. Zabezpečenie ochrany a anonymizácia

34. Pokiaľ ide o nevyhnutnosť „príslušných záruk“, EDPS berie do úvahy odkazy na nariadenie (ES) č. 223/2009, nariadenie (ES) č. 831/2002 a Kódex postupov pre európsku štatistiku ⁽¹⁾, v ktorých sa stanovuje ochrana dôverných údajov. Ako však už zdôraznil EDPS ⁽²⁾, sama skutočnosť, že údaje týkajúce sa priamo alebo nepriamo identifikovateľných fyzických osôb sa považujú za dôverné údaje, a tak sa k nim aj pristupuje, nezaručuje, že spracovanie týchto údajov bude úplne v súlade s právnymi predpismi o ochrane údajov. EDPS v tomto zmysle víta odkazy na smernicu 95/46/ES a nariadenie (ES) č. 45/2001, ktoré sa uvádzajú v preambule návrhu.
35. Vzhľadom na citlivú povahu údajov, ktoré sa majú spracovať, a skutočnosť, že štatistické účely môžu spĺňať anonymizované mikroúdaje ⁽³⁾, však EDPS zdôrazňuje, že je potrebné čo najskôr anonymizovať údaje v zmysle smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001 ⁽⁴⁾. V prípade, že vzhľadom na úroveň podrobnosti, ktorá je pre prieskum nevyhnutná, nie je možné zaručiť úplnú anonymizáciu mikroúdajov pred zaslaním Eurostatu alebo pred poskytnutím prístupu výskumným pracovníkom k týmto údajom, a ak je to jasne odôvodnené, návrh by sa mal aspoň usilovať o anonymizáciu v zmysle nariadenia (ES) č. 831/2002/ES (minimalizácia rizika určenia štatistických jednotiek).
36. Dôverné údaje, ktoré by sa v tomto prípade považovali za citlivé údaje, by sa mali spracovať iba v nevyhnutnom prípade, t. j. ak tie isté vedecké účely nie je možné dosiahnuť prostredníctvom mikroúdajov, ktoré boli anonymizované v zmysle smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001 alebo v súvislosti s ktorými sa riziko identifikácie minimalizovalo v zmysle nariadenia (ES) č. 831/2002/ES. Údaje sprístupnené verejnosti by sa mali v každom prípade anonymizovať v zmysle smernice 95/46/ES, nariadenia (ES) č. 45/2001 a článku 19 nariadenia (ES) č. 223/2009.
37. Údaje, ktoré ešte nie sú anonymizované v zmysle smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001, budú podliehať primeraným technickým a organizačným opatreniam na zabezpečenie ich dôvernosti a bezpečnosti, ako sa stanovuje v článkoch 16 a 17 smernice 95/46/ES a článkoch 21 a 22 nariadenia (ES) č. 45/2001. Tieto opatrenia by mali brať do úvahy riziko spojené so spracovaním a citlivú povahu údajov, ktoré sa majú chrániť.
38. Okrem toho sa v článku 27 ods. 1 nariadenia (ES) č. 45/2001 stanovuje, že „operácie spracovania, ktoré by z dôvodov svojej povahy, rozsahu alebo svojich účelov pravdepodobne predstavovali špecifické riziká pre práva a slobody dotknutej osoby, podliehajú predbežnej kontrole európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov“. V článku 27 ods. 2 sa stanovuje, že spracovanie údajov týkajúcich sa „zdravia a podozrení z trestných činov, trestných činov, odsúdení za trestné činy“ pravdepodobne predstavuje takéto riziká, a preto je v súvislosti s ním nevyhnutná predbežná kontrola.
39. Keďže Eurostat bude spracúvať osobné údaje týkajúce sa týchto kategórií, spracovanie bude podliehať predbežnej kontrole ⁽⁵⁾. Preto v rámci postupu predbežnej kontroly môže európsky dozorný úradník pre ochranu údajov poskytnúť ďalšie usmernenie a osobitné odporúčania týkajúce sa súladu s pravidlami na ochranu údajov.

⁽¹⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o nezávislosti, integrite a zodpovednosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskeho spoločenstva, KOM(2005) 217 v konečnom znení, (Ú. v. EÚ C 172, 12.7.2005, s. 22).

⁽²⁾ Stanoviská EDPS v oblasti štatistiky, uvedené vyššie v texte.

⁽³⁾ Podľa zápisnice Európskeho poradného výboru pre štatistiku (ESAC) zo zasadnutia, ktoré sa konalo 29.10.2010, „zdá sa, že pojem dôverné informácie sa naďalej nesprávne vykladá; akademickí výskumní pracovníci sa zaujímajú o anonymizované mikroúdaje, neusilujú sa o prístup k dôverným údajom. Preto sa usilujeme o uverejnenie anonymizovaných údajov na individuálnej úrovni“. (Zápisnica zo 6. zasadnutia ESAC, ktoré sa konalo 29.10.2010, s. 3, k dispozícii na stránke http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/esac/documents/6th%20ESAC_Minutes.pdf, naposledy sprístupnenej 17.8.2011).

⁽⁴⁾ Pozri odseky 15 a 16 tohto stanoviska.

⁽⁵⁾ Je potrebné uviesť, že spracovanie údajov členskými štátmi môže takisto podliehať predbežnej kontrole vnútroštátnych alebo regionálnych orgánov zodpovedných za ochranu údajov v rámci vnútroštátnych právnych predpisov o ochrane údajov prijatých v súlade s článkom 20 smernice 95/46/ES.

40. Nakoniec v článku 8 ods. 2 návrhu sa uvádza, že prostredníctvom vykonávacích predpisov sa prijímú praktické opatrenia pre systém kódovania údajov a na výmenu mikroúdajov. EDPS by v súvislosti s uvedenými praktickými opatreniami privítal žiadosť o konzultáciu.

II.6. Informácie, ktoré sa poskytnú dotknutým osobám

41. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov pripomína, že sa bude uplatňovať článok 10 smernice 95/46/ES, keďže členské štáty zbierajú údaje priamo od respondentov. Preto bude potrebné poskytnúť dotknutým osobám informácie aspoň o dobrovoľnej povahe prieskumu a možnosti odmietnuť odpovedať na jednu alebo viac otázok; o účeloch spracovania, na ktoré sú údaje určené; o totožnosti kontrolóra; skutočnosti, že údaje sa zasielajú Eurostatu, ktorý môže poskytnúť prístup k údajom výskumným pracovníkom; o existencii práv na prístup, opravu, blokovanie a výmaz; pokiaľ sa na spracovanie neuplatňujú výnimky z týchto práv, stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi o ochrane údajov.

III. ZÁVERY

42. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov opakovane uznal význam rozvoja, tvorby a šírenia štatistických údajov. EDPS však vyjadruje znepokojenie v súvislosti so spracovaním citlivých údajov v tomto osobitnom prieskume a možnosťou identifikovať obeť a agresorov fyzického a sexuálneho násillia. Preto odporúča najmä nasledujúce opatrenia:

- Opis premenných „totožnosť respondenta“ a „kto to urobil“ je potrebné zmeniť s cieľom zabrániť zbytočnej *priamej* identifikácii dotknutých osôb. Okrem toho, aby sa takisto zabránilo *nepriamej* identifikácii, EDPS odporúča čo najskôr anonymizovať mikroúdaje v zmysle odôvodnenia 26 smernice 95/46/ES a odôvodnenia 8 nariadenia (ES) č. 45/2001 (nijaká možnosť identifikácie, berúc do úvahy všetky prostriedky, u ktorých je primeraná pravdepodobnosť využitia).
- V prípade, že vzhľadom na úroveň podrobnosti, ktorá je pre prieskum nevyhnutná, nie je možné zabezpečiť anonymizáciu mikroúdajov v zmysle smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001 pred zaslaním Eurostatu alebo pred poskytnutím prístupu vedeckým pracovníkom, môžu sa spracovať údaje, ktoré sú anonymizované v zmysle nariadenia (ES) č. 831/2002 (minimalizácia rizika identifikácie).
- Dôverné informácie by sa mali použiť iba v nevyhnutných prípadoch, t. j. ak tie isté účely nie je možné dosiahnuť prostredníctvom anonymizovaných mikroúdajov a ak táto nevyhnutnosť je jasne odôvodnená v návrhu.
- V týchto prípadoch je potrebné viac spresniť „závažný verejný záujem“, ktorý odôvodňuje spracovanie citlivých údajov, a výslovne ho uviesť v texte návrhu. Takisto je potrebné zabezpečiť, aby všetky kategórie osobných údajov, ktoré sa budú zbierať a spracúvať, boli primerané tomuto osobitnému účelu a nepresahovali ho. Údaje sprístupnené verejnosti by mali byť v každom prípade anonymizované v zmysle smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001 a článku 19 nariadenia (ES) č. 223/2009.
- Pokiaľ údaje nie sú anonymizované v zmysle smernice 95/46/ES a nariadenia (ES) č. 45/2001, je potrebné vykonávať primerané technické a organizačné opatrenia na zabezpečenie dôvernosti a bezpečnosti spracovaných osobných údajov v súlade s článkami 16 a 17 smernice 95/46/ES a článkami 21 a 22 nariadenia (ES) č. 45/2001, pričom je potrebné brať do úvahy riziká spojené so spracovaním a citlivou povahou údajov, ktoré sa majú chrániť. Okrem toho spracovanie podlieha predbežnej kontrole európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov.
- Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov pripomína, že pred zberom údajov je nevyhnutné primerane informovať dotknuté osoby v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi o ochrane údajov.

— Nakoniec európsky dozorný úradník pre ochranu údajov by privítal žiadosť o konzultáciu v súvislosti s revíziou nariadenia (ES) č. 831/2002 a praktickými opatreniami pre systém kódovania údajov a na výmenu mikroúdajov, ktoré sa prijímú prostredníctvom vykonávacích predpisov.

V Bruseli 19. septembra 2011

Giovanni BUTTARELLI
*Asistent európskeho dozorného úradníka pre
ochranu údajov*
